

ใบงานที่

ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก

1.1

กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนกรอบแนวคิดสรุปความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

Area for writing the concept map.

ใบงานที่ การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่อง महावेससंनरखडक

1.2 กัथंमठर

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาเรื่อง महावेससंनरखडक गकथंमठर แล้วเขียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนด

1. จุดมุ่งหมายในการแต่ง

.....

.....

.....

2. รูปแบบในการแต่ง

.....

.....

.....

3. เนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

4. กลวิธีในการแต่ง

.....

.....

.....

5. การใช้ถ้อยคำภาษาในการแต่ง

.....

.....

.....

ใบงานที่ การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก

1.2 กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี แล้วเขียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนด

1. จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 เพื่อชมเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ที่สูญหายไปในช่วง
เสียกรุงครั้งที่ 2 ใช้สำหรับเทศน์มหาชาติ

2. รูปแบบในการแต่ง

แต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยยาวที่มีคาถาบาลีนำ ประดับด้วยคาถาจำนวน 90 พระคาถา ใช้รูปแบบคำประพันธ์
ได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ทำให้ซาบซึ้งในความรักของแม่

3. เนื้อหาสาระ

ความรักและความห่วงใยที่แม่มีต่อลูก เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ การพลัดพรากจากลูกนำความเศร้าโศกมาสู่แม่
อย่างหาที่เปรียบไม่ได้

4. กลวิธีในการแต่ง

กวีผูกเรื่องให้เป็นเหตุสุดวิสัย มีสัตว์ร้ายมาขวางทางในป่า ทำให้พระนางมัทรีกลับมาผัดเวลาไม่ได้พบหน้าลูก
แล้วถูกพระเวสสันดรต่อว่า จึงเที่ยวตามหาลูกไปทั่วป่า เศร้าโศกพระทัยจนสลบลง แต่เมื่อทรงทราบว่า พระเวสสันดร
ให้ลูกเป็นทานไปแล้วก็อนุโมทนาในบุตรทานบารมี

5. การใช้ถ้อยคำภาษาในการแต่ง

ใช้พรรณนาโวหารได้ซาบซึ้งกินใจ มีการเล่นคำสัมผัส เล่นเสียง ใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบ ให้อ้อคิด คติเตือนใจ
แก่ผู้อ่าน

ใบงานที่

1.3

คุณค่าและข้อคิดเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี มีลักษณะเด่นที่เกี่ยวข้องกับวิถีไทยในอดีตอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี สะท้อนภาพประวัติศาสตร์ไทยอย่างไร

.....

.....

.....

3. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี มีคุณค่าทางวรรณศิลป์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ให้ข้อคิดที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร

.....

.....

ใบงานที่

1.3

คุณค่าและข้อคิดเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

(ตัวอย่าง)

1. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี มีลักษณะเด่นที่เกี่ยวข้องกับวิถีไทยในอดีตอย่างไร

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตในสมัยอดีต ดังนี้

- 1) ค่านิยมเกี่ยวกับสังคมไทย ในสมัยโบราณถือว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี สามีมีสิทธิในตัวภรรยา ภรรยาต้องดูแลปรนนิบัติสามี ส่วนลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ ต้องเคารพเชื่อฟัง พ่อแม่ยกลูกให้คนอื่นได้
- 2) ความเชื่อของคนไทย คนไทยเชื่อเรื่องโชคลาง เมื่อมีอะไรผิดเพี้ยนไปจากที่เคยเป็นก็ถือเป็นโชคลาง

2. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี สะท้อนภาพประวัติศาสตร์ไทยอย่างไร

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่งเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา โปรดให้มีการทำสังคายนาชำระสะสางระเบียบวินัยสงฆ์ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ให้ก่อสร้างวรรณกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาหลายเรื่อง ลักษณะงานที่ออกมาจึงเป็นงานเขียนที่ประณีต มีความสวยงามเป็นแบบอย่างที่ดีงาม

3. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี มีคุณค่าทางวรรณศิลป์อย่างไร

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่งเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ได้รับการยกย่องว่าแต่งได้ดีเยี่ยมไม่มีสำนวนของผู้ใดสู้ได้ มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ ดังนี้

- 1) การสรรคำ กวีได้เลือกใช้ถ้อยคำ ดังนี้

การใช้ถ้อยคำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ เช่น การใช้ถ้อยคำรำพึงรำพัน เป็นการรำพึงรำพันผ่านตัวละครที่ให้อารมณ์ความรู้สึกสะเทือนใจ การใช้ถ้อยคำสำนวนเชิงตัดพ้อทำให้เกิดอารมณ์เวทนาสงสาร มีบั้นจิตใจผู้อ่าน การใช้ถ้อยคำแสดงอารมณ์หึงหวงให้เจ็บแค้นเพื่อดับอารมณ์โศกเศร้า การใช้คำซ้ำและคำเรียงง่ายเป็นการใช้คำง่าย ๆ กัน เพื่อบรรยายธรรมชาติหรือบุคคลให้เด่นขึ้น

- 2) การใช้โวหาร กวีเลือกใช้สำนวนโวหารให้เกิดจินตภาพ ดังนี้

- 2.1 การใช้อุปมาโวหารที่เปรียบเทียบอารมณ์ความรู้สึกของพระนางมัทรี

- 2.2 การใช้สำนวนสุภาพิต ทำให้เกิดแง่คิดแก่ผู้อ่าน

4. เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ให้ข้อคิดที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร

ข้อคิดจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี คือ ความรักของแม่เป็นรักที่ยิ่งใหญ่ไม่มีใครมาเทียบได้ ลูกจึงต้องดูแลตอบแทนบุญคุณของท่าน

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

